

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ,
ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ
КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ**

**МАТЕРІАЛИ
II Всеукраїнської науково-практичної конференції**

21 липня 2023 року

Видавництво
«Юридика»
2023

Оргкомітет конференції:

Голова:

Д. В. Швець, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, Заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

М. В. Корнієнко, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Н. В. Домброван, начальник відділу організації наукової роботи, кандидат юридичних наук;

В. Я. Конопельський, завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доктор юридичних наук, професор;

Г. К. Тетерятник, завідувач кафедри кримінального процесу, доктор юридичних наук, професор;

С. О. Єгоров, завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму : матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 21 липня 2023 р.). – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 256 с.

ISBN 978-617-8263-62-1

УДК 343.322(062.552)

ISBN 978-617-8263-62-1

© ОДУВС, 2023

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Чекмарьова І. М.

*професор кафедри кримінального права та кримінології
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

Із початком повномасштабного вторгнення військ РФ 24.02.2022 року проблеми національної безпеки України стали предметом активної дискусії серед вітчизняних та іноземних політиків, а також науковців.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Злочини проти основ національної безпеки України є найбільш суспільно небезпечними посяганнями. Їх родовим об'єктом виступають суспільні відносини, які забезпечують державну безпеку, конституційний лад, суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, обороноздатність, тобто основи національної безпеки України. Іншими словами, родовим об'єктом цих злочинів є суспільні відносини, що забезпечують саме існування України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави що зазначено в ст. 1 Конституції України.

Висока суспільна небезпечність цих злочинів і була підставою для віднесення більшості з них до особливо тяжких або тяжких.

3 березня 2022 р. Верховною Радою України прийнято Закон № 2108-IX, яким Кримінальний кодекс України доповнено ст. 111-1 «Колабораційна діяльність», яка внесена до розділу I Особливої частини Кримінального кодексу «Злочини проти основ національної безпеки України».

Під колабораційною діяльністю слід розуміти будь-яке співробітництво з ворогом, сприяння у здійсненні агресивних дій, розгортанні збройного конфлікту проти України, надання ворогу допомоги під час підготовки та проведення агресії та заподіяння шкоди власній державі.

Збройний конфлікт це зіткнення між збройними силами держав у супереч міжнародно-правовій забороні війни як засобу вирішення спорів.

Як повідомляється із джерел інформації, більшість проваджень розпочато за фактами:

- публічне заперечення вторгнення Росії на територію України, а також озброєна агресія;
- публічні заклики до підтримки рішень і дій держави-агресора, до співпраці з державою-агресором, до невизнання державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях.

Також більшість проваджень розпочато за такими фактами, як:

- добровільне зайняття громадянином України посад, які були створені незаконно на тимчасово окупованих територіях, а також в окупаційній адміністрації держави-агресора, або добровільне обрання до таких органів;
- добровільне зайняття посад в судових, або правоохоронних органах, або в незаконних збройних чи воєнних формуваннях.

Найбільшу кількість проваджень відкрито в Луганській, Донецькій та Запорізькій областях.

За порушення закону передбачено різні види покарання від позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років до виправних робіт та арештів (на строк до 6 місяців до 3 років).

Верховною Радою України ухвалено також Закон України від 3.03.2022 № 2107-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення відповідальності осіб, які здійснювали колабораційну діяльність» (набрав чинності 15.03.2022 року).

Отже, виходячи із вищезначеного можемо дійти висновку що боротьба із злочинами проти основ національної безпеки України є передусім найголовнішим обов'язком в теперішніх реаліях нашого життя. У ст. 111-1 КК України передбачено одразу вісім частин, майже в кожній з яких описані по декілька складів кримінальних правопорушень. Така структурованість та розгалуженість кримінально-правової норми пояснюється максималізмом законодавця, який прагне навести якомога ширший перелік діянь, що мають розцінюватись

як колабораціонізм та забезпечити найбільш повну диференціацію відповідальності за кожне із таких діянь.

ЩОДО ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У КРЕДИТНО-ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ	
<i>Самофалова А. І., Телійчук В. Г.</i>	194
ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОЛАБОРАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
<i>Семенишин М. О., Гривцова В. І.</i>	197
ЩОДО ПОНЯТТЯ «РЕЗУЛЬТАТИ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ»	
<i>Смаглюк С. В.</i>	200
ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ	
<i>Сокирко К. О., Азаркова О. І.</i>	204
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
<i>Соловійов М. О., Кулик Л. М.</i>	208
ОСОБЛИВОСТІ УГОД У СПРАВАХ ПРО КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
<i>Федорова А. І., Чекарьова І. М.</i>	211
ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЩОДО КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Хабєєв В. М., Федоров І. В.</i>	214
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ	
<i>Дуркан Є. В., Чекарьова І. М.</i>	218
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ЗА КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
<i>Чекарьова І. М.</i>	222
ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Чемпоєш Д. В., Резніченко Г. С.</i>	224
ПРОБЛЕМИ ВИСВІТЛЕННЯ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	
<i>Чупринюк О. О., Собко Г. М.</i>	227
ПРОБЛЕМИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КОЛАБОРАЦІОНІЗМУ	
<i>Резніченко Г. С., Шелегон Ю. Р.</i>	230
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, ОТРИМАНОЇ В РЕЗУЛЬТАТІ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ В ІНШОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ, ЩОДО ЗЛОЧИНІВ ПРО КОЛАБОРАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	
<i>Шульгін С. О.</i>	233